

M/S »SVÆRDFISKEN«

Af fhv. skibsinpektør *R. Tving*

M/S »Sværdfisken« blev købt af Grønlands styrelse i 1924 for at benyttes som moderskib for hvalfangsten.

Under navnet »Munkebjerg« blev skibet søsat i 1920, men senere solgt til Estland, hvor det fik navnet »Awaste«.

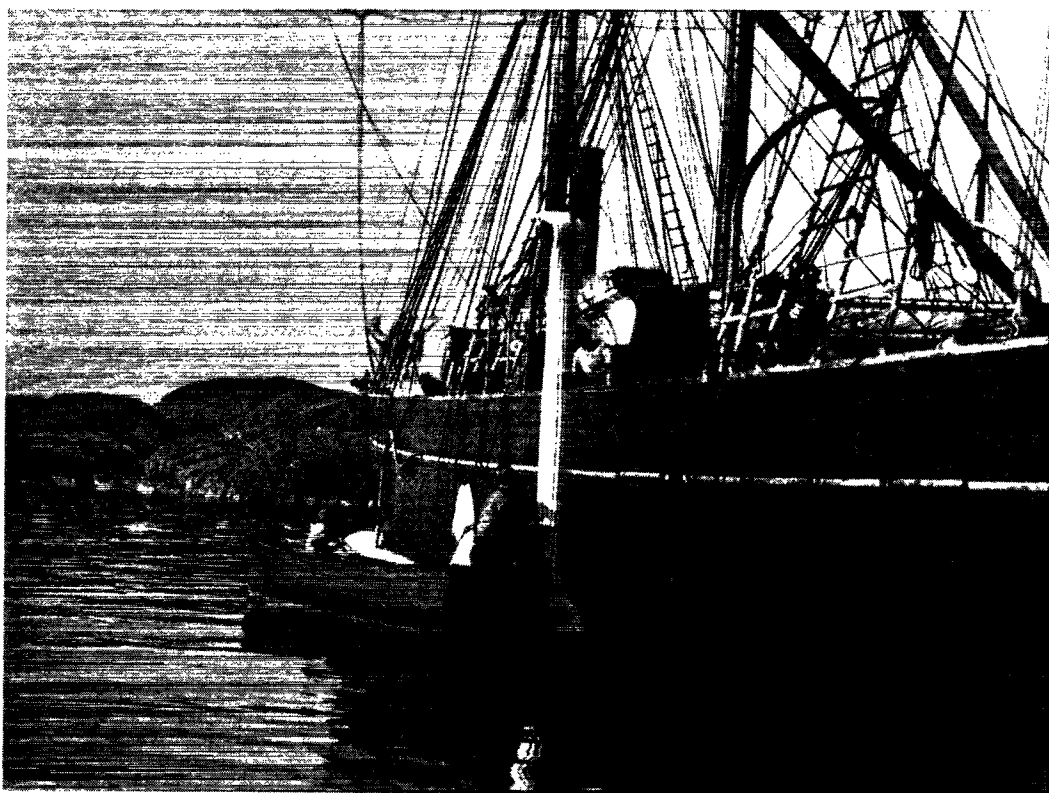
På en af sine første rejser undgik »Munkebjerg« med nød og næppe at forlise under en pålandsstorm i Helgolandsbugten. Kun ved at presse skibet under sejl og med motoren på højeste ydeevne lykkedes det at bjerge skibet ind på Elben.

Efter at være købt fra Estland fik skibet navnet »Sværdfisken« og blev efter det første års hvalfangererfaringer indrettet til formålet ved installation af donkeykedel på dækket og kraftige dampspil til flænsarbejdet. Desuden fik skibet nye master og en sværere sejlføring med råsejl på fortoppen.

I en årrække var »Sværdfisken« »Sonja's« trofaste ledsager til Vestgrønlands kolonihavne, hvor moderskibet aftog og behandlede »Sonja's« fangst. »Sværdfisken« opnåede i disse år noget af den popularitet, som blev »Sonja« til del, og flænseskibet kom på en måde til at høre med i sommerens kolonibillede. Begge skibe var velsete gæster overalt på havnene, og det var uden tvivl mere venligt end alvorligt ment, når en kolonibestyrer en gang sagde til flænseskibets fører: »Bare De snart ville skruppe af, så vi kunne få arbejdsro«. At det voldte uro og afbrydelser i det daglige arbejde, når »Sonja« kom med hval, er en selvfølge, men det var sikkert altid en velkommen afbrydelse – i alle tilfælde for grønlænderne.

Som før nævnt opgav man efter nogle års forløb at benytte moderskib til hvalfangsten. »Sværdfisken« gled derfor over i den almindelige besejling af Grønland og gjorde med sin ret betydelige sejlføring nogle bemærkelsesværdig hurtige rejser med kaptajn Nordhoek som fører. Denne dygtige sømand interesserede sig meget for at udnytte sejlkraften mest mulig og opnåede fine resultater til trods for, at »Sværdfisken« absolut ikke havde linier eller bygningsform som kapsejler.

Der går en historie om, at nævnte kaptajn under en audiens af majestæten blev spurgt, hvilket skib han førte. Kaptajnen svarede, at han førte »Sværdfisken«, hvortil kongen bemærkede, at det jo var et mindre skib. »Ja, det er jo ingen LINER,« sagde kaptajn Nordhoek – et svar der morede kong Christian X meget.

»Sværdfisken« som hvalfangermotherskib. Hvalen flenses, flensestykkerne tages indenbords.

Foto: R. Tving

Det behøver næppe at siges, at »Sværdfisken« ikke er noget luksusskib. Næppe noget andet skib har været så upopulært blandt de søfarende. Og dog må det siges, at skibet altid har sejlet heldigt og været forskånet for skade eller havarier af betydning. Efter moderniseringen i 1947 er skibet »still going strong« og er endda på sine gamle dage blevet ophøjet til østgrønlandsskib og har klaret opgaven godt.

Ved nævnte modernisering blev der bl. a. indsat en ny dieselmotor på omtrent den dobbelte hestekraft af den tidligere glødhovedmotor. Denne forøgelse af maskinkraften gjorde sejlkraften delvis overflødig, hvorfor ræerne fjernedes, og stængerne kortedes af. Det pyntede ikke på skibet, men har forhåbentlig på anden måde været en fordel.

På et af »Sværdfiskens« mange kultogter fra Qutdligssat for mange år siden havde man rundet Diskøens nordøstlige hjørne lidt for tæt. En tidlig morgen ud for Mudderbugten opdagede den vagthavende styrmand, at skibet var gået på grund i blød mudderbund.

Nå, det lykkedes kort efter at få skibet af grunden, så rejsen kunne fortsættes. »Sværdfisken« havde ingen skade taget.